

терміни і основні етапи імплементації, адміністративну відповідальність, а також фінансові стратегії залучення інвестицій в інфраструктуру й технології;

с) розвиток та імплементація політики з питань зміни клімату.

Так, завданнями щодо реформування законодавства в сфері охорони навколишнього середовища є:

1) визначення зобов'язань щодо вивільнення генетично модифікованих організмів у навколишнє природне середовище;

2) встановлення процедури транскордонного переміщення генетично модифікованих організмів територією України;

3) забезпечення здійснення обміну інформацією та досвідом з ЄС у сфері цивільного захисту та сприяння взаємній допомозі у випадках надзвичайних ситуацій;

4) встановлення процедур закриття та подальшого нагляду за виробничими майданчиками відходів видобувної діяльності; встановлення дозвільної системи, фінансових гарантій та системи контролю;

5) підготовка національної стратегії щодо зменшення кількості міських відходів, що розкладаються під впливом мікроорганізмів (біорозкладні), які спрямовуються на полігони;

6) запровадження планів очистки існуючих місць захоронення;

7) запровадження моніторингу стану річкових басейнів та ін.

СКАСУВАННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО МОРАТОРІЮ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Охотнікова О.М., доцент кафедри
конституційного та муніципального
права ДВНЗ «Київський
національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»,
кандидат юридичних наук

Питання щодо доцільності скасування земельного мораторію та відкриття ринку сільськогосподарських земель набуло особливої актуальності у зв'язку з євроінтеграційними процесами, які відбуваються сьогодні в Україні, та надалі

залишається одним із найбільш дискусійних в Україні, що відображалось у наукових працях Г. Балюк, А. Гетьмана, О. Зигрій Т. Коваленко, П. Кулинич, А. Мірошниченка, О. Літошенко, О. Лисанець, Н. Титової, А. Третьяка, О. Пендзин, М. Федорова, В. Юрчишина, М. Шульгита та інших вчених.

Земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Право власності на землю гарантується. Це право набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою виключно відповідно до Закону [1]. На відміну від власників інших видів нерухомості — квартир, будинків, земель іншого цільового призначення — власники земельних ділянок, отриманих в результаті розпаювання колективних сільськогосподарських підприємств, не можуть повноцінно розпоряджатися своєю власністю навіть у критичних життєвих ситуаціях. Прийнятий Меморандум про створення Громадської коаліції за скасування мораторію щодо купівлі-продажу земель сільськогосподарського призначення зазначає, що запроваджений у 2001 році мораторій на купівлю-продаж земель сільськогосподарського призначення справляє значний негативний вплив на численні сфери суспільного й економічного життя України та стає на перешкоді її економічного зростання, зокрема: це дискримінує та обмежує конституційні права особи; позбавляє власників паїв справедливого доходу; знижує конкурентоспроможність фермерських господарств; гальмує вкладення інвестицій; знижує прибутки фермерських господарств та аграрних компаній; спрямовує розвиток аграрної галузі в сировинне русло; блокує створення робочих місць у селах та розвиток сільських територій; призводить до тіньового використання державних сільськогосподарських земель; стимулює розвиток тіньового ринку с/г земель; сприяє рейдерству; негативно впливає на стан ґрунтів; в зв'язку тим, що орендарі не зацікавлені в збереженні та покращенні якості земель, що перебувають у їх короткостроковому користуванні або на основі тіньового обробітку [2].

Слід також зазначити, що заборона відчуження землі стримує ріст економіки, не дає можливості підприємствам капіталізувати свою основну власність.

Ринок землі існує у практично всіх країнах світу за рідкісними винятками, серед них також і постсоціалістичні країни, як Польща, Угорщина, Болгарія, Естонія, Латвія, Литва, Молдова. Але при цьому ефективно ринок землі працює лише у Польщі, завдяки продуманій державній політиці, яка передбачає надання сільськогосподарських земель у кредит (у тому числі і у держави), наявність профільної освіти у особи, що купує землю, а також досить складну процедуру купівлі землі для іноземців.

У країнах Західної Європи (Австрія, Бельгія, Нідерланди, Німеччина, Франція, Швейцарія) ринок землі є лібералізованим та відкритим, відсутні повністю абсолютні обмеження щодо іноземного капіталу. Проте у Франції, Бельгії та Австрії переважна більшість угод купівлі-продажу розглядаються та стверджуються локальними державними органами, на кшталт SAFER у Франції. Це значно ускладнює та затягує процес купівлі й продажу, що негативно позначається на привабливості та динаміці ринку.

Для країн Скандинавії (Данія, Фінляндія, Швеція) характерними є значні екологічні податки та масштабна державна підтримка с/г виробників. При цьому земельна політика базується на припущенні, що фермер має жити на своїй землі та самостійно управляти господарством. Попри відсутність абсолютних обмежень на придбання землі як для іноземців, так і для громадян цих країн, на практиці отримати право власності досить важко через низку вимог. У країнах Півдня (Італія, Іспанія, Португалія та Греція) ринок с/г землі є розвиненим, відкритим та досить ліберальним. Винятком є Греція, де формально існує ринок із можливістю купівлі-продажу, але фактично сам ринок є дуже нерозвиненим через відсутність розробленого кадастру, прогалини в законодавстві, значну бюрократію та корупцію. У деяких країнах (Франція, Бельгія, Австрія) ринок контролюється локальними агенціями, існують непрямі обмеження та складні процедури укладання угод. Це негативно впливає на динаміку ринку й ціну с/г земель. Водночас приклад Нідерландів, Великобританії та Ірландії, які є найбільш відкритими та лібералізованими ринками, підтверджує, що дерегуляція ринку землі, як правило, має позитивний ефект.

Загалом, успішний досвід країн-членів ЄС та Швейцарії у реформуванні ринку землі с/г призначення дозволяє зробити висновок про наявність кореляції між рівнем лібералізації ринку й загальним рівнем економічного розвитку країни та добробуту населення.

Слід зазначити, що Європейський суд з прав людини вимагає до кінця 2019 року скасувати земельний мораторій в Україні, бо він порушує право людини розпоряджатися своєю власністю, гарантоване статтею 1 Протоколу до Європейської конвенції про захист прав людини, а також статтею 41 Конституції України, та замінити його дієвою моделлю ринку землі, на розсуд України, Але при цьому Конституційний суд України відмовився розглядати це питання, оскільки, на його думку, «в конституційному поданні... не наведено аргументів щодо неконституційності земельного мораторію»

Слід при цьому визнати, що одним із ймовірних наслідків скасування мораторію буде тотальне скуповування сільських угідь за безцінь та експлуатаційне використання робочої сили селян на вже скуплених великим бізнесом угіддях.

Так, О. Літошенко, вивчаючи думку прибічників мораторію на продаж сільськогосподарських земель, подає, посилаючись на їх думку, низку негативних явищ суспільно-економічного характеру, які можуть виникнути при його скасуванні [8, с. 288–290]. Головними проблемами можуть стати: — скуповування великої кількості ріллі фінансово-промисловими групами, що може призвести до «обезземелення» селян й утворення «латифундій» латиноамериканського типу з найманими працівниками» [3, с. 289]; — селяни будуть мати можливість відчужувати земельні ділянки сільськогосподарського призначення за ціною, яка є істотно нижчою за економічно обґрунтовану; — у власності фінансових установ під час переходу заставної землі у власність заставоутримувача можуть сконцентруватися значні площі ріллі; — значні площі земель с/г призначення скуповуватимуться фінансовими спекулянтами з метою подальшої перепродажі за вищою ціною, що призведе до зростання вартості аграрної продукції і цим самим спричинить інфляцію [4].

Безумовно, небезпечною є і потенційна корупційна складова. Незважаючи на низку негативних явищ щодо скасування мораторію на землю, ми вважаємо слід знаходити шляхи їх усунення. Так, досі невіршеним питанням є проблема доступу та участі іноземців у майнових відносинах на ринку сільськогосподарських земель. А світова практика показує, що залучення іноземців на ринок землі може бути ефективним у випадку чітко заданих та сформульованих правил їх участі у зазначеному процесі. Враховуючи досвід Польщі, Чехії, ми можемо обмежити доступ до свого ринку землі для іноземців тільки на декілька років шляхом внесення змін та доповнень до п.5 ст.22 Земельного кодексу[5] та викласти в такій редакції: землі сільськогосподарського призначення можуть передаватись у власність іноземцям, особам без громадянства, іноземним юридичним особам та іноземним державам строком на 10 років за згодою органів публічної влади та громади.

Отже, в зв'язку з тим, що в Україні відбуваються євроінтеграційні процеси, необхідно терміново реформувати земельні відносини, а саме: захистити державні реєстри, запровадити зміни у напрямку державної політики для допомоги малим і середнім товаровиробникам, зробити ставки на переробку аграрної сировини, сприяти розвитку логістики, кооперації. Слід також запровадити низку вимог щодо продажу землі, освіти фермера, місця його проживання, наявність профільної освіти у особи, що купує землю, та встановити високі екологічні стандарти на кшталт країн ЄС. А висловлені пропозиції Європейського суду з прав людини потребують імплементації в національне законодавство. Все це дасть можливість скасувати мораторій на продаж с/г землі, що є необхідною умовою євроінтеграції України.

Список використаної літератури:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. №30. С.141
2. Меморандум про створення Громадської коаліції за скасування мораторію щодо купівлі-продажу земель сільськогосподарського призначення. URL.

http://ucab.ua/files/news/2018/memorandum_stand%20for%20land.pdf

3. Літошенко О. Проблема мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення. Правове регулювання економіки. № 14, 2014. С. 284–293.

4. Зигрій О.В. Вплив мораторію на продаж земель сільськогосподарського призначення. URL. file:///C:/Users/User/Downloads/81-155-1-SM.pdf

5. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III. Відомості Верховної Ради України, 2002. № 3–4. Ст.27.

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ГАЛУЗІ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Погребняк М.М., аспірант кафедри
публічного управління та
адміністрування Національної
академії внутрішніх справ

В сучасний період постійних змін і політичної нестабільності досить актуальною є проблема нормативно-правового регулювання діяльності публічної адміністрації, тобто наявності системи нормативно-правових актів, які б однозначно визначали порядок урегулювання тих чи інших груп суспільних відносин, не містили б дублювання повноважень, дотримувалися принципу ієрархії в побудові та дії актів залежно від їх юридичної сили тощо. Система нормативно-правових актів в галузі ветеринарної медицини повинна бути структурованою, чіткою, різновекторною (тобто урегулювати відносини в галузі ветеринарної медицини зважаючи на її особливості та напрямки), сучасною, тобто враховувати сучасні потреби та способи урегулювання суспільних відносин, досягнення науки і практики в галузі ветеринарії тощо.

Однією з функцій права є створення складних і багатобічних відносин у формі визначення необхідної, забороненої або дозволеної поведінки [1, с. 10]. В основі нормативно-правового регулювання відносин в галузі ветеринарної медицини належать